

**Міністерство освіти і науки України
Сумський державний педагогічний університет
імені А.С. Макаренка**

Кафедра іноземних мов

**ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ
«СПОСТЕРЕЖЕННЯ ЗА ОСВІТНІМ ПРОЦЕСОМ У ЗЗСО»**

підготовки бакалавра
спеціальність 014 Середня освіта (Географія)
освітньо-професійна програма Середня освіта (Географія. Англійська мова)

Розробник програми:

кандидат педагогічних наук, ст. викл. Коробова Юлія Володимирівна

Наскрізна програма практики розглянута і схвалена на засіданні кафедри загальної та регіональної географії

Протокол №   1   від “   30   ”   серпня   2022 року.

Обговорена та рекомендована до затвердження на засіданні науково-методичної комісії природничо-географічного факультету

Протокол №   1   від “   31   ”   серпня   2022 року.

Наскрізна програма практики розглянута на засіданні вченої ради університету

Протокол №   від “   ”   2022 року.

I. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Навчальна практика з англійської мови проводиться з відривом від навчання впродовж 2 тижнів у 4 семестрі. Базами проходження навчальної практики є ЗЗСО м. Суми.

Метою навчальної практики з англійської мови є:

1. Ознайомлення студентів із діяльністю ЗЗСО, із вимогами до ведення шкільної документації.
2. Створення умов для ознайомлення студентів із системою роботи кращих учителів англійської мови.
3. Оволодіння майбутніми педагогами формами, засобами, методами, технологіями організації навчально-виховної роботи у ЗЗСО.
4. Формування у студентів творчого підходу до педагогічної діяльності, набуття ними вмінь аналізувати результати педагогічної діяльності вчителів.
5. Забезпечення умов професійної адаптації студентів до активної діяльності в учнівських колективах, особисте переконання майбутніх педагогів у доцільності обрання професії вчителя, формування соціальної мотивації подальшої навчальної діяльності.

ЗАВДАННЯ навчальної практики «Спостереження за освітнім процесом у ЗЗСО»:

1. Ознайомлення з напрямками, формами, методами навчально-виховної роботи ЗЗСО (бесіди з адміністрацією, учителями, класними керівниками, знайомство з обладнанням навчально-методичних кабінетів англійської мови/іноземних мов, аналіз видів документації – класного журналу, особових справ учнів, календарно-тематичних та поурочних планів учителів англійської мови, планів гуртків тощо).
2. Планування навчально-виховної роботи на весь період навчальної практики.
3. Ознайомлення із системою, формами, видами позакласної роботи з англійської мови класів і школи в цілому.

4. Відвідування уроків учителів англійської мови; оволодіння технікою запису ходу і змісту уроку, його аналізу, заповнення таблиць спостереження уроків.

ЗМІСТ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ-ПРАКТИКАНТІВ

Практична підготовка студентів має наскрізний характер і відбувається під час навчальної та педагогічної практик в ЗЗСО. Навчальна практика передбачає такі компоненти:

- 1) кероване спостереження освітнього процесу;
- 2) виконання обов'язків асистента вчителя.

Кероване спостереження освітнього процесу. Метою даного компоненту навчальної практики є розуміння учнів та процесу учіння. Студенти мають можливість спостерігати за роботою досвідчених учителів та пов'язати набутий досвід з навчальним матеріалом першого-другого років вивчення курсу «Англійська мова». Щоб цей процес відбувався цілеспрямовано, студенти виконують завдання для спостереження.

Спостереження за освітнім процесом у ЗЗСО є важливою ланкою в системі професійної підготовки учителів англійської мов, одним із ключових етапів між теоретичним навчанням майбутніх учителів та їх самостійною роботою в ЗЗСО. Ця навчальна практика забезпечує студентів початковим досвідом педагогічної діяльності.

Асистент учителя. Метою даного компоненту навчальної практики є підготовка до вчителювання. Під час перебування у школі в ролі помічника вчителя студенти займаються плануванням та надають посильну допомогу вчителям англійської мови.

Обов'язки студентів-практикантів:

1. Старанно виконувати отримані під час педпрактики завдання, що передбачені програмою.
2. Виявляти високу відповідальність, старанність, творчу ініціативу, наполегливість, організованість, дисциплінованість, педагогічний такт, гуманність.

3. Підпорядковуватись правилам внутрішнього розпорядку ЗЗСО, в якому проходять практику, виконувати розпорядження адміністрації школи та керівника навчальної практики.

4. Після закінчення практики протягом трьох днів завершити підготовку необхідних матеріалів, систематизувати їх і разом зі звітом подати керівнику навчальної практики.

5. Брати участь у настановних та підсумкових методичних конференціях з питань навчальної практики.

6. На період навчальної практики у кожній групі один із студентів виконує обов'язки старости. Він веде облік відвідування студентами ЗЗСО, повідомляє їм про завдання і доручення керівників, несе відповідальність за дотримання практикантами трудової дисципліни.

Звітні методичні матеріали із спостереження за освітнім процесом у ЗЗСО:

під час навчальної практики студенти готують і подають після її завершення звіт про виконану роботу за період практики.

Оцінка педагогічної практики: за результатами спостереження за освітнім процесом у ЗЗСО студенти здають щоденники спостереження. Підсумки педагогічної практики обговорюються на підсумковій конференції.

Обов'язки викладача-керівника навчальної практики від кафедри іноземних мов. Викладач-керівник практики:

1. Бере участь у настановній та підсумковій конференціях з питань практики.
2. Перевіряє, аналізує і оцінює щоденники спостереження студентів.
3. Здійснює науково-методичну допомогу вчителям англійської мови ЗЗСО у проведенні роботи зі студентами-практикантами.

Форми звітності студента про практику.

- 1) Для студентів обов'язковим є ведення щоденника, в якому фіксується зміст і всі види робіт, які виконував студент протягом проходження практики. Записи у ньому ведуться щоденно. Щоденник підписується студентом і викладачем – керівником практики.
- 2) По закінченню практики студенти складають звіт з практики за встановленим планом та захищають основні положення цього звіту.

Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів із навчальної практики з англійської мови у ЗССО

По закінченню навчальної практики керівник практики перевіряє щоденник та звіт з практики, заслуховує захист звіту і виставляє загальну оцінку.

№ з/п	Вид діяльності	Кількість балів
1. Навчальна робота (55 б.)	Кероване спостереження. Аналіз уроків англійської мови (заповнення таблиць спостереження)	40
	Ведення щоденника (зміст, висновки, оформлення)	5
	Присутність на уроках	10
2. Методична та організаційна робота (20 б.)	Асистент учителя. Виконання обов'язків помічника вчителя англійської мови.	10
	Виготовлення наочних/роздаткових матеріалів до уроків. Трудова дисципліна.	10
3. Виховна, профорієнтаційна робота (20 б.)	Асистент учителя. Організація і проведення позакласної роботи з англійської мови	10
	Проведення профорієнтаційних заходів з англійської мови	10
4. Підсумки практики (5 б.)	Оформлення документації	3
	Участь у роботі підсумкової конференції	2
	Всього:	100

Присутність на уроках

Відвідано 100% уроків, запропонованих школою	10 балів
Відвідано 90% уроків, запропонованих школою	9 балів
Відвідано 80% уроків, запропонованих школою	8 балів
Відвідано 70% уроків, запропонованих школою	7 балів
Відвідано 60% уроків, запропонованих школою	6 балів
Відвідано 50% уроків, запропонованих школою	5 балів
Відвідано 40% уроків, запропонованих школою	4 балів
Відвідано 30% уроків, запропонованих школою	3 балів
Відвідано 20% уроків, запропонованих школою	2 балів
Відвідано 10% уроків, запропонованих школою	1 балів

Присутність здобувача на уроці підтверджується наявністю скріншоту онлайн-уроку, у назві якого міститься інформація про дату відвідування, клас і прізвище учителя.

Скріншоти зберігаються студентом в окремій теці або файлі та пред'являються перед заліком.

Заповнення таблиць/листів спостереження

Лист спостереження, запланований на один день практики, оцінюється в межах 0-2 балів. Оцінювання здійснюється за такими параметрами:

- відповідність між фокусом спостереження і наданим змістом;
- наявність конкретних прикладів дій вчителя і учнів, пов'язаних з фокусом спостереження;
- наявність елементів обґрунтованого методичного аналізу;
- наявність висновків;
- наявність рефлексивного компоненту (що сподобалося, що не сподобалося).

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Додатки

Додаток 1

Зразок оформлення титульної сторінки звітної документації про навчальну практику

Міністерство освіти і науки України
Факультет іноземної та слов'янської філології
Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка
Кафедра іноземних мов

Звіт

**про проходження навчальної практики з англійської мови
студента .....
природничо-географічного факультету
Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка
за період з ..... до .....**

ЗВІТ про результати навчальної практики з англійської мови

з «___» _____ по «___» _____ 20__ р.

студента _____
 _____ групи природничо-географічного факультету
 Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка
 Методист від кафедри іноземних мов _____
 Школа / гімназія _____ м. Суми / _____
 Учитель англійської мови _____

1. Кількісні результати педагогічної практики:

№	Зміст роботи	Заплановано	Виконано
1.	Кількість відвіданих уроків англійської мови, проведених вчителем		
2.	Кількість проведених позакласних заходів з англійської мови		
3.	Кількість відвіданих позакласних заходів з англійської мови		

2. Початковий етап педагогічної практики

№	Зміст роботи	Термін виконання	Відмітка про виконання
1.	Взяв участь у настановній конференції та груповій бесіді з методистом		
2.	Познайомився з керівництвом школи та вчителями		
3.	Ознайомився з планом роботи вчителя англійської мови, підручником та іншими методичними матеріалами		
4.	Познайомився з учнями		

3. Навчально-виховна робота з англійської мови

№	Зміст роботи	Термін виконання	Відмітка про виконання
1.	Відвідав уроки вчителів англ. мови (у кількості _____) із заповненням таблиці спостереження уроку: _____		
2.	Виготовив наочні/роздаткові матеріалів до уроків (указати тип): _____		

4. Проведення позакласної роботи з англійської мови

№	Зміст роботи	Термін виконання	Відмітка про виконання
1.	Відвідав позакласні заходи з англ. мови (у кількості –): а) студента-практиканта / вчителя _____ на тему:		
	б) студента-практиканта / вчителя _____ на тему:		
2.	Підготував /провів позакласні заходи з англійської мови (у кількості) на тему: _____ Здійснив (само)аналіз проведеного позакласного заходу		
3.	Провів <i>індивідуально</i> / <i>у співпраці</i> проф. орієнтаційний захід, який презентує університет і факультет учням як потенційним абітурієнтам		

5. Науково-дослідницька робота психолого-педагогічного та методичного напрямку

№	Зміст роботи	Дати виконання	Відмітка про виконання
1.	Психолого-педагогічний напрямок		
	Ознайомився з основними методами педагогічної діагностики (педагогічне спостереження / тестування / анкетування тощо <i>необхідне підкреслити</i>)		
2.	Методичний напрямок		
	а) відвідав уроки, вивчав та узагальнював досвід роботи вчителів англійської мови: _____		
	б) взяв участь у групових консультаціях із методистом з фаху (дати): _____		
	в) вивчав науково-методичну літературу:		
	г) розробляв допоміжні засоби навчання (<i>вказати тематику</i>): _____		

6. Завершальний етап практики

№	Зміст роботи	Термін виконання	Відмітка про виконання
1.	Підготував звітні матеріали з педагогічної практики		
2.	Здав звітну документацію методисту від кафедри іноземних мов для перевірки та оцінювання		
3.	Приймав участь у підготовці групового звіту (презентація, колаж) про результати педагогічної практики на звітній конференції		
4.	Взяв участь у підсумкових заходах із навчальної практики / підсумковій конференції		

7. Висновки / примітки / зауваження / пропозиції

На практиці мені сподобалося _____

Я відчуваю задоволення від того, як / що _____

Під час спостереження уроків у мене виникли труднощі щодо _____

Мені було складно _____

Було б корисним для підготовки до практики, якщо б:

а) на настановній конференції _____

в) методист з фаху _____

8. Перелік поданих звітних матеріалів з навчальної практики з англійської мови, що підтверджують повноту виконання завдань навчальної практики «Спостереження за освітнім процесом у ЗЗСО»

1. Атестаційний лист (заповнений учителем англійської мови).
2. Щоденник практики (із печатками, за підписами директора / завуча, учителя).
3. Звіт про результати педагогічної практики.
4. Зведену відомість обрахування навчального часу під час проходження навчальної практики з англійської мови.
5. Заповнені таблиці спостереження уроків англійської мови (не менше 20) у кількості _____.
6. Повідомлення про прибуття на базу практики.
7. План-конспект (сценарій) позакласного заходу з англійської мови із (само)аналізом.
8. Матеріали проведення профорієнтаційних заходів з англійської мови.

Дата

Підпис

Орієнтовна схема атестаційного листа

Атестаційний лист студента-практиканта **2 курсу** природничо-географічного факультету _____
про результати проходження навчальної практики з англійської мови в ЗЗСО

із _____ до _____ 202_ р.

№ з/п	Зміст роботи	Макс. кіл-ть балів	Бали	Відповідальна особа	Підпис
1. Навчальна робота (55 балів)	Кероване спостереження. Аналіз уроків англійської мови (заповнення таблиць спостереження)	40		Методист із англійської мови	
	Ведення щоденника (зміст, висновки, оформлення)	5		Методист із англійської мови	
	Присутність на уроках	10		Методист із англійської мови	
2. Методична та організаційна робота (20 балів)	Асистент учителя. Виконання обов'язків помічника вчителя англійської мови.	10		Учитель англійської мови	
	Виготовлення наочних/роздаткових матеріалів до уроків. Трудова дисципліна.	10		Учитель англійської мови	
3. Виховна, профорієнтаційна робота (20 балів)	Асистент учителя. Організація і проведення позакласної роботи з англійської мови	10		Методист із англійської мови	
	Проведення профорієнтаційних заходів з англійської мови	10		Методист із англійської мови	
4. Підсумки практики (5 балів)	Оформлення документації	3		Керівник практики	
	Участь у роботі підсумкової конференції	2		Керівник практики	

Підсумкова оцінка (кількість балів за 100-бальною шкалою, ЄКТС, за національною шкалою) _____

Керівник практики

Підпис

Прізвище, ім'я, по батькові